

32004L0083

30.9.2004

DZIENNIK URZĘDOWY UNII EUROPEJSKIEJ

L 304/12

**DYREKTYWA RADY 2004/83/WE
z dnia 29 kwietnia 2004 r.**

**w sprawie minimalnych norm dla kwalifikacji i statusu obywateli państw trzecich lub
bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują
międzynarodowej ochrony oraz zawartości przyznawanej ochrony**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,
w szczególności jego art. 63 ust. 1 lit. c), ust. 2 lit. a) i ust. 3 lit. a),

uwzględniając wniosek Komisji ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Parlamentu Europejskiego ⁽²⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽³⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽⁴⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Wspólna polityka azylowa, w tym Wspólny Europejski Systemem Azylowy, jest integralną częścią dążenia Unii Europejskiej do ustanowienia i systematycznego powiększenia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, otwartej dla wszystkich tych, których okoliczności zmuszają do poszukiwania na drodze prawnej ochrony we Wspólnocie.
- (2) Rada Europejska na specjalnym posiedzeniu w Tampere w dniach 15 i 16 października 1999 r. zdecydowała o podjęciu prac zmierzających do ustanowienia Wspólnego Europejskiego Systemu Azylowego, opartego na pełnym stosowaniu Konwencji genewskiej z dnia 28 lipca 1951 r. dotyczącej statusu uchodźców (Konwencja genewska), uzupełnionej Protokołem nowojorskim z dnia 31 stycznia 1967 r. (Protokół), utrzymując w ten sposób zasadę zakazu wydalenia i zapewniając, iż nikt nie będzie odesłany i ponownie przesładowany.
- (3) Konwencja genewska i Protokół zawierają fundamenty międzynarodowego reżimu prawnego dla ochrony uchodźców.
- (4) Konkluzje z Tampere przewidują, że Wspólny Europejski System Azylowy powinien w najbliższym czasie obejmować harmonizację zasad w zakresie uznawania uchodźców i istoty statusu uchodźcy.
- (5) Konkluzje z Tampere przewidują także, iż zasady dotyczące statusu uchodźcy powinny zostać uzupełnione przez

środki dodatkowych form ochrony, oferujących właściwy status jakiegokolwiek osobie potrzebującej takiej ochrony.

- (6) Głównym celem niniejszej dyrektywy jest zapewnienie, z jednej strony, aby Państwa Członkowskie stosowały wspólne kryteria dla identyfikacji osób rzeczywiście potrzebujących międzynarodowej ochrony, a z drugiej strony, aby we wszystkich Państwach Członkowskich był dostępny minimalny poziom świadczeń dla takich osób.
- (7) Harmonizacja zasad uznawania i istoty statusu uchodźcy oraz ochrony uzupełniającej powinna pomóc w ograniczeniu dalszego przemieszczania się wnoszących o azyl pomiędzy Państwami Członkowskimi, spowodowanego wyłącznie różnicami w przepisach prawnych.
- (8) Istotą minimalnych norm jest to, aby Państwa Członkowskie były uprawnione do wprowadzania lub utrzymywania bardziej korzystnych przepisów dla obywateli państw trzecich oraz bezpaństwowców, wnoszących o ochronę międzynarodową w Państwie Członkowskim, w którym żądanie takie jest przyjmowane jako stanowiące podstawę do uznania, iż osoba, której to dotyczy, jest albo uchodźcą w rozumieniu artykułu 1 (A) Konwencji genewskiej, albo osobą, która z innych względów potrzebuje ochrony międzynarodowej.
- (9) Obywatele państw trzecich lub bezpaństwowcy, którzy są uprawnieni do przebywania na terytoriach Państw Członkowskich z powodów niewywołanych potrzebą zapewnienia międzynarodowej ochrony, ale na dyskrecjonalnej podstawie ze względów współczucia lub powodów humanitarnych, są wyłączeni z zakresu obowiązywania niniejszej dyrektywy.
- (10) Niniejsza dyrektywa uwzględni fundamentalne prawa i przestrzega zasad uznanych w szczególności przez Kartę Fundamentalnych Praw Unii Europejskiej. W szczególności niniejsza dyrektywa pragnie zapewnić pełne poszanowanie dla ludzkiej godności i prawo do azylu dla wnoszących o azyl oraz towarzyszących im członków ich rodzin.
- (11) W odniesieniu do traktowania osób objętych zakresem niniejszej dyrektywy, Państwa Członkowskie są związane zobowiązaniami wynikającymi z instrumentów prawa międzynarodowego, w stosunku do których są stroną i które zakazują dyskryminacji.

⁽¹⁾ Dz.U. C 51 E z 26.2.2002, str. 325.

⁽²⁾ Dz.U. C 300 E z 11.12.2003, str. 25.

⁽³⁾ Dz.U. C 221 z 17.9.2002, str. 43.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 278 z 14.11.2002, str. 44.

- (12) „Dobro dzieci” powinno stanowić podstawowe zainteresowanie Państw Członkowskich przy wdrażaniu niniejszej dyrektywy.
- (13) Niniejsza dyrektywa nie narusza Protokołu w sprawie azylu dla obywateli Państw Członkowskich Unii Europejskiej stanowiącego załącznik do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.
- (14) Uznanie statusu uchodźcy jest aktem deklaratoryjnym.
- (15) Konsultacje z Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców mogą stanowić cenne wskazówki dla Państw Członkowskich podczas określania statusu uchodźcy zgodnie z artykułem 1 Konwencji genewskiej.
- (16) Minimalne normy dla definicji i określenia istoty statusu uchodźcy powinny zostać ustanowione jako wytyczne dla właściwych krajowych organów Państw Członkowskich przy stosowaniu Konwencji genewskiej.
- (17) Konieczne jest wprowadzenie wspólnych kryteriów dla uznawania wnoszących o azyl jako uchodźców w rozumieniu Artykułu 1 Konwencji genewskiej.
- (18) W szczególności konieczne jest wprowadzenie wspólnych pojęć dla: potrzeb ochrony powstających na miejscu, źródeł krzywdy i ochrony, ochrony wewnętrznej oraz prześladowania, łącznie z powodami prześladowania.
- (19) Ochrona może być zapewniana nie tylko przez państwo, lecz także przez partie lub organizacje, w tym organizacje międzynarodowe spełniające warunki niniejszej dyrektywy, które kontrolują region lub większy obszar w obrębie terytorium państwa.
- (20) Podczas oceniania wniosków o międzynarodową ochronę pochodzących od małoletnich konieczne jest, aby Państwa Członkowskie miały na względzie formy prześladowania odnoszące się do dzieci.
- (21) Równie konieczne jest wprowadzenie wspólnego pojęcia podłoża prześladowania „członka szczególnej grupy społecznej”.
- (22) Działania sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych zostały wymienione w Preambule i artykułach 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych i są, między innymi, zawarte w Rezolucji Organizacji Narodów Zjednoczonych odnoszącej się do środków w zakresie zwalczania terroryzmu, które deklarują, że „działania, metody i praktyki terroryzmu są sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych” i że „świadome finansowanie, planowanie oraz inicjowanie działań terrorystycznych jest także sprzeczne z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych”.
- (23) Jak określono w art. 14, „status” może także obejmować status uchodźcy.
- (24) Powinny być także określone minimalne normy dla definicji i określenia istoty uzupełniającego statusu ochronnego. Ochrona uzupełniająca powinna być uzupełniająca i dodatkowa wobec ochrony uchodźców przewidzianej w Konwencji genewskiej.
- (25) Konieczne jest wprowadzenie kryteriów, na podstawie których wnioskujący o międzynarodową ochronę będą uznawani jako kwalifikujący się do ochrony uzupełniającej. Kryteria takie powinny wynikać z międzynarodowych zobowiązań dotyczących instrumentów ochrony praw człowieka i praktyk istniejących w Państwach Członkowskich.
- (26) Ryzyko, na które ludność państwa lub jej część jest generalnie wystawiona, normalnie nie stanowi samo w sobie indywidualnego zagrożenia, kwalifikującego się jako poważna krzywda.
- (27) Członkowie rodzin, tylko z racji swojego pokrewieństwa w stosunku do uchodźcy, są zazwyczaj podatni na akty prześladowania w taki sposób, który mógłby stanowić podstawę do przyznania statusu uchodźcy.
- (28) Pojęcie bezpieczeństwa krajowego i porządku publicznego obejmuje także przypadki, w których obywatel państwa trzeciego należy do stowarzyszenia wspierającego międzynarodowy terroryzm lub wspiera takie stowarzyszenie.
- (29) Podczas gdy korzyści przewidziane dla członków rodziny beneficjenta statusu ochrony uzupełniającej nie muszą być konieczne takie same jak przyznane dla kwalifikującego się beneficjenta, to powinny być one odpowiednie do tych, które zostały przyznane beneficjentom statusu ochrony uzupełniającej.
- (30) W granicach określonych przez międzynarodowe zobowiązania, Państwa Członkowskie mogą określić, iż przyznawanie świadczeń w zakresie dostępu do zatrudnienia, opieki społecznej, ochrony zdrowia oraz dostępu do ułatwień integracyjnych wymagają wydania uprzedniego zezwolenia na pobyt.
- (31) Niniejsza dyrektywa nie ma zastosowania do świadczeń finansowych ze strony Państw Członkowskich, przyznanych dla promowania edukacji i szkoleń.
- (32) Powinny zostać wzięte pod uwagę praktyczne trudności napotymane przez beneficjentów statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, dotyczące legalizacji ich zagranicznych dyplomów, certyfikatów lub innych dowodów formalnych kwalifikacji.
- (33) W szczególności w celu uniknięcia trudności społecznych, właściwe jest zapewnienie – bez dyskryminacji w kontekście pomocy socjalnej – odpowiedniej opieki społecznej i środków utrzymania dla beneficjentów statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

(34) W odniesieniu do pomocy socjalnej i opieki zdrowotnej, formy i szczegóły dostarczania podstawowych świadczeń beneficjentom ochrony uzupełniającej powinny być określone przez prawo krajowe. Możliwość ograniczenia świadczeń dla beneficjentów ochrony uzupełniającej do świadczeń podstawowych ma być rozumiana w znaczeniu obejmującym co najmniej udzielenie minimum socjalnego, pomoc dla przypadku choroby, pomoc dla kobiet w ciąży i osób wychowujących dzieci, tak jak jest to przyznane obywatelom zgodnie z prawodawstwem danego Państwa Członkowskiego.

(35) Dla beneficjentów statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej powinien zostać zapewniony dostęp do opieki zdrowotnej, w tym zarówno związanej z ochroną zdrowia fizycznego, jak i psychicznego.

(36) Wdrażanie niniejszej dyrektywy powinno podlegać ocenie w regularnych odstępach czasu, biorąc pod uwagę w szczególności ewolucję międzynarodowych zobowiązań Państw Członkowskich dotyczących zakazu wydalania, ewolucję rynków pracy w Państwach Członkowskich oraz rozwój wspólnych podstawowych zasad integracji.

(37) Ponieważ cele proponowanej dyrektywy, to jest ustanowienie minimalnych wymogów dla przyznawania międzynarodowej ochrony obywatelom państw trzecich i bezpaństwowcom przez Państwa Członkowskie oraz określenie istoty przyznanej ochrony nie mogą być osiągnięte przez Państwa Członkowskie w sposób wystarczający i mogą być zatem, z powodu skali i skutków dyrektywy, lepiej osiągnięte na poziomie Wspólnoty, Wspólnota może przyjąć środki zgodnie z zasadą subsydiarności, tak jak określono w art. 5 Traktatu. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w powołanym artykule, niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne dla osiągnięcia określonych wyżej celów.

(38) Zgodnie z art. 3 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Zjednoczone Królestwo notyfikowało w piśmie z dnia 28 stycznia 2002 r., iż pragnie wziąć udział w przyjęciu i stosowaniu niniejszej dyrektywy.

(39) Zgodnie z art. 3 Protokołu w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Irlandia notyfikowała w piśmie z dnia 13 lutego 2002 r., iż pragnie wziąć udział w przyjęciu i stosowaniu niniejszej dyrektywy.

(40) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, Dania nie weźmie udziału w przyjęciu niniejszej dyrektywy i nie jest nią związana ani nie podlega pod zakres jej stosowania;

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ 1

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i zakres

Celem niniejszej dyrektywy jest określenie minimalnych norm dla zakwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osoby, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz określenie zakresu przyznanej ochrony.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy:

- a) „międzynarodowa ochrona” oznacza status uchodźcy lub status ochrony uzupełniającej, tak jak to określono w lit. d) i f);
- b) „Konwencja genewska” oznacza Konwencję dotyczącą statusu uchodźców podpisaną w Genewie w dniu 28 lipca 1951 r., ze zmianami wprowadzonymi przez Protokół nowojorski z dnia 31 stycznia 1967 r.;
- c) „uchodźca” oznacza obywatela państwa trzeciego, który posiadając uzasadnioną obawę bycia prześladowanym z powodów rasowych, religijnych, narodowościowych, przekonań politycznych lub członkostwa w określonej grupie społecznej znajduje się poza krajem, którego jest obywatelem, i jest niezdolny do wykorzystania bądź, ze względu na taką obawę, nie chce wykorzystać ochrony takiego państwa, lub bezpaństwowca, który, będąc poza państwem poprzedniego miejsca stałego pobytu, z takich samych powodów, jak wskazano powyżej, jest niezdolny do powrotu lub – posiadając taką obawę – nie chce wrócić do niego, i do którego art. 12 nie ma zastosowania;
- d) „status uchodźcy” oznacza uznanie przez Państwo Członkowskie obywatela państwa trzeciego albo bezpaństwowca jako uchodźcy;
- e) „osoba kwalifikująca się do ochrony uzupełniającej” oznacza obywatela państwa trzeciego albo bezpaństwowca, który nie kwalifikuje się jako uchodźca, lecz w odniesieniu do którego istnieją istotne podstawy, aby uznać, iż jeśli taka osoba wróci do swojego kraju pochodzenia, a w przypadku bezpaństwowca – do państwa poprzedniego miejsca stałego pobytu, może napotkać rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy, jak określono w art. 15, i w stosunku do której art. 17 ust. 1 i 2 nie mają zastosowania oraz która jest niezdolna do wykorzystania lub, ze względu na takie ryzyko, nie chce wykorzystać ochrony takiego państwa;

- f) „status ochrony uzupełniającej” oznacza uznanie przez Państwo Członkowskie obywatela państwa trzeciego albo bezpaństwowca jako osoby kwalifikującej się do ochrony uzupełniającej;
- g) „wniosek o udzielenie międzynarodowej ochrony” oznacza wniosek o ochronę Państwa Członkowskiego złożony przez obywatela państwa trzeciego albo bezpaństwowca, która to osoba może być rozumiana jako ubiegająca się o przyznanie statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej oraz która nie wnioskuje wyraźnie o inny rodzaj ochrony będącej poza zakresem niniejszej dyrektywy, o który można wnioskować osobno;
- h) „członek rodziny” oznacza w ramach rodziny już istniejącej w państwie pochodzenia, niżej wymienionych członków rodziny beneficjenta statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, którzy są aktualnie obecni w Państwie Członkowskim w związku z ubieganiem się o udzielenie ochrony międzynarodowej:
- małżonek beneficjenta statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej albo jego stały partner pozostający w stałym związku, w przypadku gdy ustawodawstwo lub praktyka danego Państwa Członkowskiego traktuje pary niepozostające w związku małżeńskim w sposób porównywalny do par pozostających w związku małżeńskim, zgodnie ze swoim prawem odnoszącym się do cudzoziemców,
 - małoletnie dzieci ze związku określonego w tiret pierwszym lub małoletnie dzieci beneficjenta statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, pod warunkiem że nie pozostają w związku małżeńskim i że znajdują się na utrzymaniu wnioskodawcy oraz bez względu na to, czy zostały urodzone w stanie małżeńskim, czy poza nim, czy adoptowane zgodnie z przepisami prawa krajowego;
- i) „osoby małoletnie pozbawione opieki” oznaczają obywateli państw trzech lub bezpaństwowców w wieku poniżej 18 lat, którzy przybywają na terytorium Państw Członkowskich bez opieki osób dorosłych, odpowiedzialnych za nie prawnie lub zwyczajowo, i dopóki nie zostaną skutecznie objęte opieką takich osób; są to również osoby małoletnie, które zostają pozbawione opieki po przybyciu na terytorium Państw Członkowskich;
- j) „zezwolenie na pobyt” oznacza zezwolenie lub upoważnienie wydane przez władze Państwa Członkowskiego, w formie przewidzianej przez ustawodawstwo tego państwa, pozwalające obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi na przebywanie na jego terytorium;
- k) „państwo pochodzenia” oznacza państwo lub państwa, którego posiada się obywatelstwo, a w przypadku bezpaństwowców – poprzednie miejsce stałego pobytu.

Artykuł 3

Bardziej korzystne przepisy

Państwa Członkowskie mogą wprowadzić lub utrzymywać bardziej korzystne normy dla określania, kto kwalifikuje się jako uchodźca lub osoba podlegająca ochronie uzupełniającej, oraz dla

określenia istoty międzynarodowej ochrony, w zakresie, w jakim normy te są zgodne z niniejszą dyrektywą.

ROZDZIAŁ II

OCENIANIE WNIOSKÓW O UDZIELENIE MIĘDZYNARODOWEJ OCHRONY

Artykuł 4

Ocena faktów i okoliczności

1. Państwa Członkowskie mogą uznać za obowiązek wnioskodawcy, aby ten wskazał, tak szybko, jak jest to możliwe, wszystkie elementy potrzebne do uzasadnienia wniosku o udzielenie międzynarodowej ochrony. Obowiązkiem Państwa Członkowskiego jest dokonanie oceny odpowiednich elementów wniosku przy współudziale wnioskodawcy.

2. Elementy określone w ust. 1 składają się z oświadczenia wnioskodawcy oraz wszelkiej dokumentacji będącej w posiadaniu wnioskodawcy odnoszącej się do jego wieku, pochodzenia, w tym odpowiednich krewnych, tożsamości, obywatelstwa (obywatelstw), państwa (państw) i miejsca (miejsc) poprzedniego pobytu, wcześniejszych wniosków o udzielenie azylu, trasy podróży, dokumentów podróży i dokumentów tożsamości oraz powodów wnioskowania o udzielenie międzynarodowej ochrony.

3. Ocena wniosku o udzielenie międzynarodowej ochrony powinna być przeprowadzana indywidualnie i obejmuje wzięcie pod uwagę:

- a) wszystkich odpowiednich faktów, odnoszących się do państwa pochodzenia w czasie podejmowania decyzji w sprawie wniosku, w tym również ustaw i rozporządzeń państwa pochodzenia oraz sposobów, w jaki są one wykonywane;
- b) odpowiednich oświadczeń i dokumentacji przedstawionych przez wnioskodawcę, zawierających informacje, czy wnioskodawca był lub może być prześladowany lub doznawać poważnej krzywdy;
- c) indywidualnej sytuacji i uwarunkowań osobistych wnioskodawcy obejmujących takie czynniki, jak pochodzenie, płeć i wiek – w celu dokonania oceny, czy, na podstawie osobistych uwarunkowań wnioskodawcy, działania, których doświadczył lub na które mógł być narażony, mogły stanowić prześladowania lub poważną krzywdę;
- d) czy działania wnioskodawcy od chwili opuszczenia państwa pochodzenia były prowadzone wyłącznie lub w głównym stopniu w kierunku stworzenia koniecznych warunków do wnioskowania o uzyskanie międzynarodowej ochrony – w celu dokonania oceny, czy taka działalność narazi wnioskodawcę na prześladowania lub poważną krzywdę, jeśli powróci do kraju pochodzenia;
- e) czy wnioskodawca mógłby wykorzystać ochronę innego państwa, w którym mógł uzyskać obywatelstwo.

4. Fakt, iż wnioskodawca już był prześladowany lub doznał poważnej krzywdy albo był bezpośrednio zagrożony takim prześladowaniem lub poważną krzywdą, jest istotnym wskazaniem na istnienie uzasadnionej obawy prześladowania lub rzeczywistego ryzyka wystąpienia poważnej krzywdy, chyba że nie istniały wystarczające powody, aby uznać, iż prześladowanie lub poważna krzywda nie będą się powtarzać.

5. W przypadku gdy Państwo Członkowskie stosuje zasadę, zgodnie z którą obowiązkiem wnioskodawcy jest uzasadnić wniosek o udzielenie międzynarodowej ochrony i gdy forma stwierdzeń wnioskodawcy nie jest poparta dokumentacją lub innym materiałem dowodowym, to taka forma nie potrzebuje potwierdzenia, kiedy spełnione są następujące warunki:

- a) wnioskodawca poczynił rzeczywisty wysiłek, aby uzasadnić swój wniosek;
- b) wszystkie właściwe elementy będące w posiadaniu wnioskodawcy zostały przedstawione oraz zostało przedstawione wystarczające wyjaśnienie, co do braku innych odpowiednich elementów;
- c) stwierdzenia wnioskodawcy zostały uznane za spójne i wiarygodne i nie są sprzeczne z dostępnymi szczegółowymi i ogólnymi informacjami dotyczącymi wnioskodawcy;
- d) wnioskodawca wnioskował o udzielenie międzynarodowej ochrony w najwcześniejszym możliwym terminie chyba że może wskazać wystarczający powód, dla którego tego nie zrobił; oraz
- e) została ustalona ogólna wiarygodność wnioskodawcy.

Artykuł 5

Potrzeba międzynarodowej ochrony powstała „na miejscu”

1. Uzasadniona obawa bycia prześladowanym lub rzeczywiste ryzyko wystąpienia poważnej krzywdy może być oparte na wydarzeniach, które miały miejsce od momentu, gdy wnioskodawca opuścił państwo swego pochodzenia.
2. Uzasadniona obawa bycia prześladowanym lub rzeczywiste ryzyko wystąpienia poważnej krzywdy mogą być oparte na działaniach, które były podejmowane przez wnioskodawcę od momentu, gdy wyjechał z kraju pochodzenia, w szczególności w przypadku, gdy jest ustalone, że działania te stanowią wyraz i kontynuację posiadanych przekonań lub orientacji wnioskodawcy wyrażanych w państwie pochodzenia.
3. Nie naruszając Konwencji genewskiej, Państwa Członkowskie mogą określić, iż wnioskodawcy, który wniósł kolejny wniosek, nie zostanie przyznany status uchodźcy, jeśli ryzyko prześladowania jest oparte na okolicznościach, które wnioskodawca wytworzył w drodze swojej własnej decyzji od momentu opuszczenia państwa pochodzenia.

Artykuł 6

Podmioty dopuszczające się prześladowań lub wyrządzające poważną krzywdę

Podmiotami dopuszczającymi się prześladowań lub wyrządzającymi poważną krzywdę są:

- a) państwo;
- b) partie lub organizacje kontrolujące państwo lub znaczącą część jego terytorium;
- c) podmioty niebędące państwami, jeśli można wykazać, że podmioty wskazane w lit. a) i b), w tym także organizacje międzynarodowe, nie są w stanie lub nie chcą zapewnić ochrony

przeciwko prześladowaniom lub poważnym krzywdom, tak jak określono w art. 7.

Artykuł 7

Podmioty zapewniające ochronę

1. Ochrona może być zapewniana przez:
 - a) państwo;
 - b) partie lub organizacje, w tym organizacje międzynarodowe, kontrolujące państwo lub znaczącą część jego terytorium;
2. Ochrona jest generalnie zapewniona, kiedy podmioty wskazane w ust. 1 podejmują racjonalne działania mające na celu zapobieżenie prześladowaniom lub wyrządzaniu poważnej krzywdy, między innymi poprzez zapewnienie sprawnego systemu prawnego w zakresie wykrywania, oskarżania i karania działań stanowiących prześladowania lub poważną krzywdę, a wnioskodawca ma możliwość dostępu do takiej ochrony.
3. Podczas dokonywania oceny, czy międzynarodowa organizacja kontroluje państwo lub znaczącą część jego terytorium i zapewnia ochronę, tak jak to określono w ust. 2, Państwa Członkowskie wezmą pod uwagę wszelkie wytyczne przewidziane w odpowiednich aktach prawnych Rady.

Artykuł 8

Ochrona wewnętrzna

1. W ramach dokonywanej oceny wniosku o udzielenie międzynarodowej ochrony Państwa Członkowskie mogą przyjąć, iż wnioskodawca nie będzie potrzebował międzynarodowej ochrony, jeśli w części terytorium państwa pochodzenia nie zachodzi uzasadniona obawa bycia prześladowanym lub doświadczania poważnej szkody oraz można oczekiwać, że wnioskodawca zamieszka w tej części państwa.
2. Podczas badania, czy sytuacja w części terytorium państwa pochodzenia jest zgodna z ust. 1, Państwa Członkowskie przy podejmowaniu decyzji w sprawie wniosku wezmą pod uwagę ogólne okoliczności dominujące w tej części państwa oraz osobiste uwarunkowania wnioskodawcy.
3. Ustęp 1 może mieć zastosowanie mimo istnienia przeszkód technicznych na powrót do państwa pochodzenia.

ROZDZIAŁ III

KWALIFIKACJE, ABY ZOSTAĆ UCHODźCĄ

Artykuł 9

Akty prześladowania

1. Akty prześladowania w rozumieniu Artykułu 1 A Konwencji genewskiej muszą:
 - a) być wystarczająco poważne ze względu na swoją istotę lub powtarzalność, żeby stwarzały poważne naruszenie praw człowieka, w szczególności praw, których nie można naruszać, zgodnie z Artykułem 15 ust. 2 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności; lub

b) być kumulacją różnych działań, w tym takich naruszeń praw człowieka, które są wystarczająco poważne ze względu na oddziaływanie na jednostkę w podobny sposób, jak zostało to określone w lit. a).

2. Akty prześladowania określone w ust. 1 mogą między innymi przybierać formę:

- a) aktów przemocy fizycznej i psychicznej, w tym aktów przemocy seksualnej;
- b) środków prawnych, administracyjnych, policyjnych i/lub prawnych, które same w sobie są dyskryminujące lub które są stosowane w sposób dyskryminujący;
- c) oskarżeń lub kar, które mają charakter nieproporcjonalny lub dyskryminujący;
- d) odmowy zadośćuczynienia sądowego wynikającego z nieproporcjonalnej lub dyskryminującej kary;
- e) oskarżeń lub kar za odmowę odbywania służby wojskowej w przypadku konfliktu, gdy odbywanie służby wojskowej stanowiłoby przestępstwo lub akt podlegający pod klauzulę wyłączające określone w art. 12 ust. 2;
- f) czynów związanych z płcią lub traktowaniem dzieci.

3. Zgodnie z art. 2 lit. c), musi istnieć związek pomiędzy powodami określonymi w art. 10 i aktami prześladowania określonymi w ust. 1.

Artykuł 10

Powody prześladowania

1. Państwa Członkowskie przy dokonywaniu oceny powodów prześladowania wezmą pod uwagę następujące elementy:

- a) pojęcie rasy zawiera w szczególności określenie koloru skóry, pochodzenie lub przynależność do szczególnej grupy etnicznej;
- b) pojęcie religii zawiera w szczególności posiadanie przekonań teistycznych, nieiteistycznych i ateistycznych, branie udziału lub jego brak w formalnych praktykach religijnych, prywatnie lub publicznie, zarówno samemu, jak i wspólnie z innymi, inne działania religijne lub wyrażanie poglądów, albo formy indywidualnych lub zbiorowych zachowań wywodzących się lub związanych z wierzeniami religijnymi;
- c) pojęcie narodowości nie jest ograniczone do obywatelstwa lub jego braku, lecz obejmuje w szczególności członkostwo grupy określonej przez kulturalną, etniczną lub językową tożsamość, wspólne pochodzenie geograficzne lub przekonania polityczne, lub powiązanie z ludnością w innym państwie;
- d) grupa jest identyfikowana jako szczególna grupa społeczna, jeśli w szczególności:
 - członkowie takiej grupy mają wspólne cechy wrodzone lub wspólne pochodzenie, których nie można zmienić, albo mają wspólne cechy lub wierzenia tak ważne dla

tożsamości lub świadomości, że nie można zmuszać danej osoby do odstąpienia od nich, i

- posiada odrębną tożsamość w odpowiednim państwie, to znaczy jest postrzegana jako odrębna od otaczającego społeczeństwa,

w zależności od warunków istniejących w państwie pochodzenia, określona grupa społeczna może stanowić grupę opartą na wspólnych cechach związanych z orientacją seksualną. Orientacja seksualna nie może być rozumiana jako obejmująca działania uznawane za przestępcze zgodnie z prawem krajowym Państw Członkowskich: aspekty związane z płcią mogą być brane pod uwagę nie tworząc same w sobie domniemania o stosowności niniejszego artykułu;

- e) pojęcie przekonań politycznych w szczególności obejmuje posiadanie opinii, myśli lub przekonań w sprawach związanych z potencjalnymi podmiotami dopuszczającymi się prześladowań określonych w art. 6 oraz w sprawach ich polityki lub metod, bez względu na to, czy wnioskodawca działał zgodnie z tą opinią, myślą lub przekonaniem.

6. Podczas dokonywania oceny, czy wnioskodawca posiada uzasadnioną obawę bycia prześladowanym, bez znaczenia jest, czy wnioskodawca rzeczywiście posiada rasowe, religijne, narodowościowe, socjalne lub polityczne cechy powodujące prześladowania, pod warunkiem że takie cechy są przypisane wnioskodawcy przez podmiot dopuszczający się prześladowań.

Artykuł 11

Utrata statusu

1. Obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec przestaje być uchodźcą, jeśli:

- a) dobrowolnie ponownie skorzystał z ochrony państwa, którego jest obywatelem; lub
- b) straciwszy swoje obywatelstwo, dobrowolnie ponownie je przyjął; lub
- c) otrzymał nowe obywatelstwo i korzysta z ochrony państwa nowego obywatelstwa; lub
- d) dobrowolnie ponownie zamieszkał w państwie, które opuścił lub poza którym pozostawał, obawiając się prześladowań; lub
- e) z powodu ustania okoliczności, w związku z którymi został uznany za uchodźcę, nie może dłużej kontynuować odmawiania skorzystania z ochrony państwa, którego jest obywatelem;
- f) będąc bezpaństwowcem bez obywatelstwa, jest w stanie wrócić do państwa poprzedniego miejsca stałego pobytu w związku z ustaniem okoliczności w których został uznany za uchodźcę.

2. Przy rozważaniu ust. 1 lit. e) i f), Państwa Członkowskie wezmą pod uwagę to, czy zmiany okoliczności mają charakter na tyle znaczący i długotrwały, iż obawy uchodźcy o bycie prześladowanym nie mogą być dłużej uznawane za uzasadnione.

Artykuł 12

Wyłączenie

1. Obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec zostaje wyłączony z możliwości bycia uchodźcą, jeśli:

- a) podlega pod zakres Artykułu 1 D Konwencji genewskiej odnoszącego się do ochrony lub pomocy od organów lub agencji Organizacji Narodów Zjednoczonych, innych niż Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców. Jeśli taka ochrona lub pomoc ustała z jakichkolwiek powodów, bez ustalenia stanowiska takich osób zgodnie z odpowiednimi rezolucjami Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych, takie osoby tym samym stają się upoważnione, aby stać się beneficjentami niniejszej dyrektywy;
- b) jest uznany przez właściwe władze państwa, w którym przebywa, jako posiadający prawa i obowiązki, które są związane z posiadaniem obywatelstwa tego państwa, albo posiadający prawa i obowiązki do nich równorzędne.

2. Obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec zostaje wyłączony z możliwości bycia uchodźcą, w przypadku gdy występują poważne powody, aby uważać, że:

- a) popełnił on przestępstwo przeciwko pokojowi, przestępstwo wojenne, przestępstwo przeciwko ludzkości, tak jak to określono w prawie międzynarodowym ustanowionym w odniesieniu do takich przestępstw;
- b) popełnił on poważne przestępstwo o charakterze innym niż polityczne poza państwem uchodźstwa, przed jego przyjęciem jako uchodźcy; oznacza to czas wydawania zezwolenia na pobyt opartego na przyznaniu statusu uchodźcy; szczególnie okrutne działania, nawet jeśli były popełnione z rzekomo politycznych pobudek, mogą zostać zakwalifikowane jako poważne przestępstwa o charakterze innym niż polityczny;
- c) jest on winny działań sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych określonymi w Preambule i Artykułach 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych.

3. Ustęp 2 ma zastosowanie do osób, które podlegały albo w inny sposób brały udział w popełnianiu przestępstw lub działań określonych w tymże ustępie.

ROZDZIAŁ IV

STATUS UCHODźCY

Artykuł 13

Przyznawanie statusu uchodźcy

Państwa Członkowskie przyznają status uchodźcy obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, który kwalifikuje się jako uchodźca, zgodnie z rozdziałami II i III.

Artykuł 14

Cofnięcie, uchylenie albo odmowa odnowienia statusu uchodźcy

1. Rozważając wnioski o udzielenie międzynarodowej ochrony zgromadzone po wejściu w życie niniejszej dyrektywy, Państwa Członkowskie cofną, uchylą lub odmówią odnowienia statusu uchodźcy przyznanego przez rządowy, administracyjny, sądowy lub quasi-sądowy organ obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, jeśli przestał on być uchodźcą zgodnie z art. 11.

2. Nie naruszając obowiązku uchodźcy ujawnienia wszystkich faktów mających znaczenie i dostarczenia całej odpowiedniej dokumentacji będącej w jego posiadaniu, zgodnie z art. 4 ust. 1, Państwo Członkowskie, które przyznało status uchodźcy, wykaże na podstawie danego przypadku, iż dana osoba przestała być lub nigdy nie była uchodźcą, zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu.

3. Państwa Członkowskie cofną, uchylą lub odmówią odnowienia statusu uchodźcy obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, jeśli po tym, jak został mu przyznany status uchodźcy, dane Państwo Członkowskie uznało, że:

- a) powinien być lub jest wyłączony z możliwości bycia uchodźcą, zgodnie z art. 12;
- b) nieprawidłowa interpretacja lub pominięcie faktów przez uchodźcę, włączając w to użycie fałszywych dokumentów, były decydujące dla przyznania statusu uchodźcy.

4. Państwa Członkowskie mogą cofnąć, uchylić lub odmówić odnowienia statusu przyznanego uchodźcy przez rządowy, administracyjny, sądowy lub quasi-sądowy organ, kiedy:

- a) istnieją uzasadnione podstawy do uznania go za stanowiącego zagrożenie dla bezpieczeństwa Państwa Członkowskiego, w którym się on znajduje;
- b) został skazany w drodze prawomocnego wyroku sądowego za szczególnie poważne przestępstwo, stanowiące niebezpieczeństwo dla społeczności w tym Państwie Członkowskim.

5. W sytuacji określonej w ust. 4 Państwa Członkowskie mogą zdecydować o nieprzyznaniu uchodźcy statusu, w przypadku gdy taka decyzja nie została jeszcze podjęta.

6. Osoby, w stosunku do których mają zastosowanie ust. 4 i 5, są uprawnione do uzyskania praw określonych lub podobnych do określonych w Artykułach 3, 4, 16, 22, 31, 32 i 33 Konwencji genewskiej, dopóki pozostają w Państwie Członkowskim.

ROZDZIAŁ V

KWALIFIKACJE DLA OCHRONY UZUPEŁNIAJĄCEJ

Artykuł 15

Poważna krzywda

Poważna krzywda obejmuje:

- a) karę śmierci lub egzekucję; lub
- b) tortury lub niehumanitarne, lub poniżające traktowanie lub karanie wnioskodawcy w państwie pochodzenia; lub
- c) poważne i zindywidualizowane zagrożenie życia ludności cywilnej lub poszczególnych osób, wynikające z przemocy o charakterze niedyskryminującym, w sytuacjach międzynarodowych lub wewnętrznych konfliktów zbrojnych.

Artykuł 16

Utrata statusu

1. Obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec przestaje kwalifikować się do uzyskania ochrony uzupełniającej, kiedy okoliczności, które prowadzą do przyznania statusu ochrony uzupełniającej, przestały istnieć lub uległy zmianie, w takim stopniu, że ochrona nie jest dłużej wymagana.

2. Przy stosowaniu ust. 1 Państwa Członkowskie biorą pod uwagę, czy zmiany okoliczności mają charakter na tyle znaczący i długotrwały, iż osoba kwalifikująca się do ochrony uzupełniającej nie napotyka rzeczywistego ryzyka doznania poważnej krzywdy.

Artykuł 17

Wyłączenie

1. Obywatel państwa trzeciego lub bezpaństwowiec jest wyłączony z możliwości zakwalifikowania do uzyskania ochrony uzupełniającej, w przypadku gdy występują poważne powody, aby uważać, że:

- a) popełnił on przestępstwo przeciwko pokojowi, przestępstwo wojenne, przestępstwo przeciwko ludzkości, tak jak to określono w prawie międzynarodowym ustanowionym w odniesieniu do takich przestępstw;
- b) popełnił poważne przestępstwo;
- c) jest winny działań sprzecznych z celami i zasadami Organizacji Narodów Zjednoczonych, określonymi w Preambule i Artykułach 1 i 2 Karty Narodów Zjednoczonych;
- d) stanowi zagrożenie dla wspólnoty lub dla bezpieczeństwa Państwa Członkowskiego, w którym się obecnie znajduje.

2. Ustęp 1 ma zastosowanie do osób, które podlegały albo w inny sposób brały udział w popełnianiu przestępstw lub działań określonych w powyższym ustępie.

3. Państwa Członkowskie mogą wyłączyć obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca spod zakwalifikowania go do ochrony uzupełniającej, jeśli przed jego przyjęciem do Państwa Członkowskiego popełnił jedno lub więcej przestępstw, wykraczających poza zakres ust. 1, które podlegałyby karze więzienia, jeżeli byłoby ono popełnione w danym Państwie Członkowskim i jeżeli opuścił on swoje państwo pochodzenia wyłącznie w celu uniknięcia sankcji wynikających z popełnienia tego przestępstwa.

ROZDZIAŁ VI

STATUS OCHRONY UZUPEŁNIAJĄCEJ

Artykuł 18

Przyznawanie statusu ochrony uzupełniającej

Państwa Członkowskie przyznają status ochrony uzupełniającej obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, który kwalifikuje się do ochrony uzupełniającej, zgodnie z rozdziałami II i V.

Artykuł 19

Cofnięcie, uchylenie albo odmowa odnowienia statusu ochrony uzupełniającej

1. Rozważając wnioski o udzielenie międzynarodowej ochrony zgromadzone po wejściu w życie niniejszej dyrektywy, Państwa Członkowskie cofną, uchylą lub odmówią odnowienia statusu ochrony uzupełniającej przyznanego obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi przez rządowy, administracyjny, sądowy lub quasi-sądowy organ, jeśli przestał kwalifikować się do uzyskania ochrony uzupełniającej, zgodnie z art. 16.

2. Państwa Członkowskie mogą cofnąć, uchylić lub odmówić odnowienia statusu ochrony uzupełniającej przyznanego obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi przez rządowy, administracyjny, sądowy lub quasi-sądowy organ, jeśli po przyznaniu statusu ochrony uzupełniającej powinien on zostać wyłączony z możliwości zakwalifikowania do uzyskania ochrony uzupełniającej, zgodnie z art. 17 ust. 3.

3. Państwa Członkowskie cofną, uchylą lub odmówią odnowienia statusu ochrony uzupełniającej obywatelowi państwa trzeciego lub bezpaństwowcowi, jeżeli:

- a) po przyznawaniu mu statusu ochrony uzupełniającej powinien być lub jest wyłączony z możliwości zakwalifikowania do uzyskania ochrony uzupełniającej, zgodnie z art. 17 ust. 1 i 2;
- b) nieprawidłowa interpretacja lub pominięcie faktów, włączając w to użycie fałszywych dokumentów, były decydujące dla przyznania statusu ochrony uzupełniającej.

4. Nie naruszając obowiązku obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca ujawnienia wszystkich faktów mających znaczenie i dostarczania całej odpowiedniej dokumentacji będącej w jego posiadaniu, Państwo Członkowskie, które przyznało status ochrony uzupełniającej, wykaże na podstawie danego przypadku, iż dana osoba przestała kwalifikować się lub nie kwalifikuje się do ochrony uzupełniającej, zgodnie z ust. 1, 2 i 3 niniejszego artykułu.

ROZDZIAŁ VII

ZAGADNIENIA OBJĘTE MIĘDZYNARODOWĄ OCHRONĄ

Artykuł 20

Zasady ogólne

1. Przepisy niniejszego rozdziału nie naruszają praw określonych w Konwencji genewskiej.

2. Niniejszy rozdział ma zastosowanie zarówno do uchodźców jak i do osób kwalifikujących się do uzyskania ochrony uzupełniającej, chyba że postanowiono inaczej.

3. Podczas wdrażania przepisów niniejszego rozdziału Państwa Członkowskie wezmą pod uwagę określoną sytuację osób szczególnie podatnych, takich jak osoby małoletnie, osoby małoletnie pozbawione opieki, osoby niepełnosprawne, osoby starsze, kobiety w ciąży, samotnie wychowujący rodzice z małoletnimi dziećmi i osoby, które były poddawane torturom, zostały zgwałcone lub poddawane innym poważnym formom psychicznej, fizycznej i seksualnej przemocy.

4. Ustęp 3 ma zastosowanie wyłącznie do osób uznanych za posiadające specjalne potrzeby zgodnie z indywidualną oceną ich sytuacji.

5. Podczas wdrażania postanowień niniejszego rozdziału dotyczących dzieci, dobro dziecka stanowi podstawowe zainteresowanie Państw Członkowskich.

6. W granicach określonych przez Konwencję genewską Państwa Członkowskie mogą ograniczyć świadczenia przewidziane w niniejszym rozdziale przyznawane uchodźcy, któremu status uchodźcy został przyznany na podstawie działań podejmowanych wyłącznie, lub w głównej mierze, w celu stworzenia warunków koniecznych do tego, aby zostać uznany za uchodźcę.

7. W granicach określonych przez międzynarodowe zobowiązania Państw Członkowskich, Państwa Członkowskie mogą ograniczyć świadczenia przewidziane w niniejszym rozdziale, przyznane osobie kwalifikującej się do ochrony uzupełniającej, której status ochrony uzupełniającej został przyznany na podstawie działań podejmowanych wyłącznie, lub w głównej mierze, w celu stworzenia warunków koniecznych do tego, aby zostać uznany za osobę kwalifikującą się do ochrony uzupełniającej.

Artykuł 21

Ochrona przed wydaleniem

1. Państwa Członkowskie, zgodnie z ich zobowiązaniami międzynarodowymi, przestrzegają zasady zakazu wydalania.

2. W przypadku braku zakazu przewidzianego przez zobowiązania międzynarodowe określonego w ust. 1, Państwa Członkowskie mogą wydalić uchodźcę, bez względu na to, czy został on uznany w sposób formalny za uchodźcę, wtedy gdy:

- istnieją uzasadnione podstawy do uznania go za zagrażającego bezpieczeństwu Państwa Członkowskiego, w którym się znajduje;
- został skazany w drodze prawomocnego wyroku sądowego za szczególnie poważne przestępstwo, stanowiące niebezpieczeństwo dla społeczności w tym Państwie Członkowskim.

3. Państwa Członkowskie mogą cofnąć, uchylić lub odmówić odnowienia lub przyznania zezwolenia na pobyt uchodźcy, do którego ust. 2 ma zastosowanie.

Artykuł 22

Informacje

Państwa Członkowskie udzielą osobom uznanym za potrzebujące międzynarodowej ochrony, tak szybko, jak to możliwe po przyznaniu stosownego statusu ochronnego, dostępu do informacji o prawach i obowiązkach odnoszących się do takiego statusu, w języku dla nich zrozumiałym.

Artykuł 23

Utrzymanie jedności rodziny

1. Państwa Członkowskie zapewniają utrzymanie jedności rodziny.

2. Państwa Członkowskie zapewniają, aby członkowie rodziny beneficjenta statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, którzy osobiście nie kwalifikują się do otrzymania takiego statusu, byli uprawnieni do domagania się świadczeń określonych w art. 24 do 34, zgodnie z krajowymi procedurami i tak dalece, jak jest to zgodne z osobistym statusem prawnym członka rodziny.

Odnosnie do członków rodziny beneficjentów statusu ochrony uzupełniającej, Państwa Członkowskie mogą określić warunki mające zastosowanie do takich świadczeń.

W takich przypadkach Państwa Członkowskie zapewniają, iż wszelkie dostarczane świadczenia gwarantują odpowiedni standard życia.

3. Ustępy 1 i 2 nie mają zastosowania w przypadku członka rodziny, który jest lub byłby wyłączony z otrzymania statusu uchodźcy lub statusu ochrony uzupełniającej, zgodnie z rozdziałem III i V.

4. Nie naruszając ust. 1 i 2, Państwa Członkowskie mogą odmówić, ograniczyć lub cofnąć świadczenia określone w tychże ustępach, z powodów związanych z bezpieczeństwem państwa lub porządkiem publicznym.

5. Państwa Członkowskie mogą podjąć decyzję, iż niniejszy artykuł ma zastosowanie także do innych bliskich krewnych, którzy żyli wspólnie jako część rodziny w czasie opuszczania państwa pochodzenia i którzy byli w tamtym czasie całkowicie lub w głównej mierze zależni od beneficjenta statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Artykuł 24

Zezwolenia na pobyt

1. Tak szybko, jak jest to możliwe po przyznaniu statusu, Państwa Członkowskie wydadzą beneficjentom statusu uchodźców zezwolenie na pobyt, które musi być ważne przez co najmniej trzy lata i być odnawialne, chyba że istotne powody z zakresu bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego inaczej wymagają, i nie naruszając art. 21 ust. 3.

Nie naruszając art. 23 ust. 1, zezwolenia na pobyt, które mają być wydane członkom rodziny beneficjentów statusu uchodźcy, mogą być ważne przez okres krótszy niż trzy lata i być odnawialne.

2. Tak szybko, jak jest to możliwe po przyznaniu statusu, Państwa Członkowskie wydadzą beneficjentom statusu ochrony uzupełniającej zezwolenie na pobyt, które musi być ważne co najmniej przez jeden rok i być odnawialne, chyba że istotne powody z zakresu bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego inaczej wymagają.

Artykuł 25

Dokument podróży

1. Państwa Członkowskie wydadzą beneficjentom statusu uchodźcy dokumenty podróży w formie określonej w Wykazie do Konwencji genewskiej, w celu odbywania przez nich podróży poza terytoria tych Państw Członkowskich, chyba że istotne powody z zakresu bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego inaczej wymagają.

2. Państwa Członkowskie wydadzą beneficjentom statusu ochrony uzupełniającej, którzy nie są w stanie otrzymać paszportów państwa, którego są obywatelami, dokumenty umożliwiające im podróżowanie, przynajmniej wtedy, gdy poważne względy natury humanitarnej wymagają ich obecności w innym Państwie, chyba że istotne powody z zakresu bezpieczeństwa państwa lub porządku publicznego inaczej wymagają.

Artykuł 26

Dostęp do zatrudnienia

1. Niezwłocznie po przyznaniu statusu uchodźcy Państwa Członkowskie upoważnią beneficjentów takiego statusu do udziału w zatrudnieniu lub samozatrudnieniu, zgodnie z zasadami ogólnie stosowanymi do danego zawodu oraz do usług publicznych.

2. Państwa Członkowskie zapewnią, iż taka działalność jak: odnoszące się do zatrudnienia możliwości edukacji dla dorosłych,

szkolenia zawodowe i praktyczne doświadczenia zawodowe będą oferowane beneficjentom statusu uchodźców na takich samych warunkach, co obywatelom.

3. Niezwłocznie po przyznaniu statusu ochrony uzupełniającej Państwa Członkowskie upoważnią beneficjentów takiego statusu do udziału w zatrudnieniu lub samozatrudnieniu, zgodnie z zasadami ogólnie stosowanymi do danego zawodu oraz do usług publicznych. Może być wzięta pod uwagę sytuacja na rynku pracy w Państwach Członkowskich, w tym możliwość uprzywilejowania w dostępie do zatrudnienia przez ograniczony okres czasu, który ma być określony zgodnie z prawem krajowym. Państwa Członkowskie zapewnią, iż beneficjent statusu ochrony uzupełniającej będzie miał dostęp do stanowiska, na które otrzymał ofertę, zgodnie z przepisami krajowymi w sprawie uprzywilejowania na rynku pracy.

4. Państwa Członkowskie zapewnią, aby beneficjenci statusu ochrony uzupełniającej mieli dostęp do takiej działalności jak: odnoszące się do zatrudnienia możliwości edukacji dla dorosłych, szkolenia zawodowe i praktyczne doświadczenia zawodowe, zgodnie z warunkami, które zostaną określone przez Państwa Członkowskie.

5. Zastosowanie ma obowiązujące prawo w Państwach Członkowskich dotyczące wynagrodzenia, dostępu do systemów ochrony społecznej, odnoszących się do zatrudnienia lub samozatrudnienia, oraz innych warunków zatrudnienia.

Artykuł 27

Dostęp do edukacji

1. Państwa Członkowskie przyznają pełen dostęp do systemu edukacji dla wszystkich małoletnich o przyznanym statusie uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, na takich samych warunkach, co obywatelom.

2. Państwa Członkowskie zezwolą osobom dorosłym o przyznanym statusie uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, na dostęp do ogólnego systemu edukacji, dalszego szkolenia lub ponownego przeszkolenia, na takich samych warunkach, co obywatelom państw trzecich legalnie przebywających na ich terytoriach.

3. Państwa Członkowskie zapewnią równe traktowanie beneficjentów statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej i obywateli w zakresie istniejących procedur przy uznawaniu zagranicznych dyplomów, certyfikatów i innych dowodów formalnych kwalifikacji.

Artykuł 28

Opieka społeczna

1. Państwa Członkowskie zapewnią, iż beneficjenci statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej otrzymają w Państwie Członkowskim, które przyznało takie statusy, niezbędną pomoc socjalną, jaką dostarczają obywatelom tego Państwa Członkowskiego.

2. Jako odstępstwo od generalnej zasady określonej w ust. 1, Państwa Członkowskie mogą ograniczyć pomoc socjalną przyznaną beneficjentom statusu ochrony uzupełniającej do środków podstawowych, które będą następnie dostarczane na takim samym poziomie i na podstawie takich samych warunków kwalifikujących, co obywatelom.

Artykuł 29

Opieka zdrowotna

1. Państwa Członkowskie zapewnią, iż beneficjenci statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej będą mieli dostęp do opieki zdrowotnej na podstawie takich samych warunków kwalifikujących, co obywatele Państwa Członkowskiego, które przyznało takie statusy.

2. Jako odstępstwo od ogólnej zasady określonej w ust. 1, Państwa Członkowskie mogą ograniczyć opiekę zdrowotną przyznaną beneficjentom statusu ochrony uzupełniającej do świadczeń podstawowych, które będą następnie dostarczane na takim samym poziomie i na podstawie takich samych warunków kwalifikujących, co obywatelom.

3. Państwa Członkowskie zapewnią na podstawie takich samych warunków kwalifikujących jak obywatelom Państwa Członkowskiego, które przyznało taki status, równorzędną ochronę zdrowotną beneficjentom statusu ochrony uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, którzy mają specjalne potrzeby, takim jak kobiety w ciąży, osoby niepełnosprawne, osoby, które były poddawane torturom, zostały zgwałcone lub były poddawane innym poważnym formom psychicznej, fizycznej i seksualnej przemocy, oraz małoletnim, którzy stali się ofiarami jakichkolwiek form nadużycia, zaniebdania, wykorzystania, torturowania, okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania, lub które cierpią z powodu konfliktów zbrojnych.

Artykuł 30

Osoby małoletnie pozbawione opieki

1. Tak szybko, jak jest to możliwe po przyznaniu statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, Państwa Członkowskie podejmą konieczne środki, aby zapewnić niezbędne przedstawicielstwo dla osób małoletnich pozbawionych opieki, poprzez zapewnienie instytucji kurateli lub, kiedy jest to konieczne, poprzez organizację odpowiedzialną za opiekę i dobrostan małoletnich lub poprzez zapewnienie innego rodzaju właściwego przedstawicielstwa, w tym opartego na ustawodawstwie lub postanowieniu sądowym.

2. Państwa Członkowskie zapewnią, aby przy wdrażaniu niniejszej dyrektywy potrzeby małoletnich były właściwie zaspakajane przez wyznaczonego kuratora lub przedstawiciela.

3. Państwa Członkowskie zapewnią, aby osoby małoletnie pozbawione opieki były umieszczane razem:

- a) z pełnoletnimi krewnymi; lub
- b) w rodzinie zastępczej; lub
- c) w ośrodkach specjalizujących się w zakwaterowaniu małoletnich;

d) w innych miejscach zakwaterowania odpowiednich dla małoletnich.

W tym zakresie, opinie dzieci będą brane pod uwagę zgodnie z ich wiekiem i stopniem dojrzałości.

4. Jeżeli to możliwe, rodzeństwa nie rozdziela się, uwzględniając dobro osoby małoletniej, a w szczególności wiek i stopień dojrzałości. Zmiany miejsca zamieszkania osób małoletnich pozbawionych opieki ogranicza się do minimum.

5. Państwa Członkowskie, chroniąc dobro małoletniego pozbawionego opieki, podejmują starania w celu odnalezienia członków jego rodziny tak szybko, jak to możliwe. W przypadkach gdy życie lub integralność fizyczna osoby małoletniej albo jej bliskich krewnych może być zagrożona, szczególnie jeżeli pozostali oni w kraju pochodzenia, należy zadbać o zapewnienie poufności zbierania, przetwarzania i obiegu informacji dotyczących tych osób.

6. Osoby pracujące z małoletnimi pozbawionymi opieki mają być przeszkolone lub otrzymać właściwe szkolenie dotyczące potrzeb takich dzieci.

Artykuł 31

Dostęp do zakwaterowania

Państwa Członkowskie zapewnią, aby beneficjenci statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej mieli dostęp do zakwaterowania na takich samych zasadach, co inni obywatele państw trzecich legalnie przebywający na ich terytoriach.

Artykuł 32

Wolność poruszania się w Państwie Członkowskim

Państwa Członkowskie zezwolą na swobodę poruszania w obrębie swoich terytoriów w odniesieniu do beneficjentów statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej na podstawie takich samych warunków i ograniczeń, jakie są przewidziane dla innych obywateli państw trzecich legalnie przebywających na ich terytoriach.

Artykuł 33

Dostęp do ułatwień integracyjnych

1. W celu ułatwienia integracji uchodźców ze społeczeństwem Państwa Członkowskie stworzą przepisy dla programów integracyjnych uznanych przez siebie jako właściwe lub stworzą warunki wstępne gwarantujące dostęp do takich programów.

2. W przypadku gdy jest to uznane za właściwe przez Państwa Członkowskie, beneficjenci statusu ochrony uzupełniającej będą mieli przyznany dostęp do programów integracyjnych.

Artykuł 34

Repatriacja

Państwa Członkowskie mogą dostarczyć pomoc dla beneficjentów statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, którzy pragną zostać repatriowani.

ROZDZIAŁ VIII

WSPÓŁPRACA ADMINISTRACYJNA

Artykuł 35

Współpraca

Każde z Państw Członkowskich wyznaczy krajowy punkt kontaktowy, którego adres przekaże Komisji, która przekaże go do innych Państw Członkowskich.

Państwa Członkowskie, wraz z Komisją, podejmą wszelkie niezbędne środki, aby ustanowić bezpośrednią współpracę i wymieniać informacje pomiędzy właściwymi władzami.

Artykuł 36

Personel

Państwa Członkowskie zapewnią, aby władze i organizacje wdrażające niniejszą dyrektywę odbyły niezbędne szkolenie i były związane zasadą poufności, tak jak określają to przepisy prawa krajowego, w odniesieniu do informacji uzyskanych podczas pracy.

ROZDZIAŁ VII

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 37

Sprawozdania

1. Do dnia 10 kwietnia 2008 r. Komisja złoży sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w sprawie stosowania niniejszej dyrektywy i zaproponuje wszelkie niezbędne zmiany. Propozycje poprawek będą dokonane jako priorytetowe w odniesieniu do art. 15, 26 i 33. Państwa Członkowskie prześlą Komisji wszelkie informacje, które są odpowiednie dla sporządzenia sprawozdania do dnia 10 października 2007 r.

2. Po przedstawieniu sprawozdania Komisja będzie składać sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie w sprawie stosowania niniejszej dyrektywy, co najmniej co pięć lat.

Artykuł 38

Transpozycja

1. Państwa Członkowskie wprowadzają w życie, najpóźniej do dnia 10 października 2006 r., przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy i niezwłocznie powiadamiają o tym Komisję.

Środki przyjęte przez Państwa Członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określone są przez Państwa Członkowskie.

2. Państwa Członkowskie przekazują Komisji teksty przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej przedmiotem niniejszej dyrektywy.

Artykuł 39

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 40

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do Państw Członkowskich zgodnie z Traktatem ustanawiającym Wspólnotę Europejską.

Sporządzono w Luksemburgu, dnia 29 kwietnia 2004 r.

W imieniu Rady

M. McDOWELL

Przewodniczący